

Σὺν Θεῷ ποιητῇ ἀπάντων

COLLEGIJ

ANTHROPOLOGICI

DISPUTATIO OCTAVA,

ET ULTIMA.

De

ANIMA,

Ejusdemque Facultatibus, ac po-

tentis totius Psychologiae Synopsin
continens,

Quam

SUB PRÆSIDIO

M. GODOFREDI CUNDISI

Radebergâ - Misnici

*Ad diem 6. April. in celeberrimâ Academia Lipsiensi
propugnare conabitur*

MICHAEL NAGEL Pirnensis
Phil. Stud. & Alumnus Ele et.

LIPSIAE

Exprimebat JOHANNES-ALBERTUS MINZELIUS,

ANNO

M. DC. XXVII.

Philos.

B.

213,20

Var. Act. Lap. XXVII. 6.

33

*Amplissimis, Pietate, Prudentiâ, & Doctrinâ
præstantissimis Viris,*

**Dnn. Cofs. & cæteris Rei-
pub. Pirnensis Senatoribus gra-
vissimis,**

*Dominis Mecænatibus, Patronis, & Promotoribus
suis omni observantia cultu ætatèq; prosequendi,*

Has studiorum philosophicorum primitias
tanquam *Diligentiæ documentum,*
Observantiæ monumentum,
&
favoris incitamentum,

Submissè sacrat, offertq;

Michaël Nagelius
Respondens.

Sächsische
Landesbibliothek
Dresden.

Theſis I.

Alteram anthropologiae partem conſtituit Psychologia, quæ propter ſubjecti nobilitatem amœniſſima, propter controverſiarum varietatem ſubtiliſſima, propter maximarum rerum ubertatem fertiliſſima, propter multiplicem deniq; ac evidentem utilitatem ſummè neceſſaria rectiſſimè cenſetur. Quanto enim præſtant ſpiritualia corporalibus, immortalia caducis, divina humanis, tanto excelsior eſt hæc doctrina, tantoq; longius reliquis Philoſophiæ naturalis capitibus anteferenda.

I I.

Equidem nulli diſſitemur etiam hic dari antrum Heracliti, puteum Democriti, umbram in Sole, & vas vitreum, quod cum vulpe foris circumlambimus, pulte intus latente minus deguſtatâ. Sed valeat jam tritum illud: δύσκολα τὰ καλὰ. Oblectemur imagine interim, dum res deſideratur: placeat dimidium, ubi totum haberi nequit.

III.

Sic juveni amoribus mancipato unicum digitulum, vel aliam quandam particulam ſuæ amariſſe videre, & attingere jucundius exiſtit, quàm univerſa cæterorum hominum membra integra perſpicere, atque contrectare, quo ſimili utitur Philoſophus lib. 1. de part. animal. cap. 5. tomo 1. p. 11. 11.

IV.

Et utinam liceret nobis pro argumenti amplitudine ad amica huius (animæ dilectiſſimæ) fores paulò diutius excubare: eſſet ſanè quod nos juvaret, quod, inquam, recrearet. Verùm in anguſtiam redacti limbo quaſi oculo, ac per tranſennam iſtas noſtras delicias intueri cogimur.

V.

Unicâ proinde diſputatione tùm generalem, tùm ſpecialem Psychologiam exhibebimus incipiendo à generalibus, nempe definitione, & di-
viſione

visione anima, quibus problemata quaedam communiora inspergemus, donec ad specialem facultatum considerationem Ἐπειταως descendamus.

V I.

Anima
quid?

Est ergo anima actus primus corporis physici, organici potentia vitam habentis, lib. 2. de an. cap. 1. textu 6. p. 1387.

V I I.

Loco generis ponitur actus, ut primus: duo namque sunt actus, quidam ut scientia, quidam ut contemplatio lib. 2. de anima cap. 2. textu 2. & 6. mibi p. 1386. & 1387. ille denotat ipsum esse rei, hic operationes rei. ἔστιν ἑντελέχεια πρώτη, ait divinus praeceptor; quam audientes vocem, non est, ut exemplo Hermolai Barbari a demone ejus enodationem petamus, aut insiceros ludimagistros consulamus, quippe in foro sapientiae, quid hoc vocabulum innuat, satis liquet, nimirum idem sonat, atque finis perfectio, forma, quae inest, ut arguit particula ἐν, imò, quae cum sit ἔχου, continet, ac regit materiam, seu corpus, quod utrumque significat τὸ ἔχου, probante Scaligero Exerc. 37. sect. 39. p. 449. & 450. Quare mittimus expositionem eorum, qui per ἐντελέχεια motionem continuatam intelligunt. Aliud enim est ἐνδελέχεια, aliud ἐντελέχεια.

V I I I.

Differentiam includunt verba sequentia: corporis physici, organici potentia vitam habentis. Nam anima non quivis actus primus, sed is demum statuitur, qui tali corpori τὸ τί ἢ ἐναι largitur:

I X.

Singula ponderare opera pretium erit. In initio evolvenda venit vocabuli corporis ambiguitas. Itaque corpus trifariam sumi solet. I. prout dicit omne illud, quod substernitur trinae dimensionis, sine praecisione formae, & hoc modo corpus animatum esse genus animalis Porphyrius dixit in Isagoge cap. 2. p. 4. II. accipitur pro natura, & re qua substernitur trinae dimensionis cum praecisione ulterioris formae, & sic est materia, vel pars composita, & non praedicatur de alii speciebus generis substantiae, quamvis sit in genere, ut pars. III. sumitur pro trina dimensione, & est tertia species quantitatis continuae intrinsecè mensurantis. Armandus de bello visa Tractatu 2. terminorum p. 106. Primus solum significatus huc spectat.

X. D.

X.

Deinde in definitione dicitur animam esse actum corpori physici, ut sequestrentur mathematica, artificialia, & alia corpora. Lege Scheiblerum part. 1. de an. disp. 1. th. 23. Est q̄ corpus physicum, seu naturale, quod habet in se principium motus, & quietis, quia tale, ut colligitur e Pererio lib. 11. de loco cap. 3. p. 613. idq̄ ab Aristotele vocatur organicum, hoc est, obtinens distinctas partes instrumentales, ad varias actiones edendas, v. g. Quodvis animal habet oculos, aures, pedes, manus, hepar, cor, habent item planta sua organa, etsi rudiora, puta radicem, oris vice fungentem, pericarpium, seu involucrium fructus uterum, ejusq̄ membranas referens, fibras venis respondentes, &c. Quia de re pluribus differunt Theophrastus lib. 1. de hist. plant. cap. 4. 7. & 14. Plinius lib. 17. cap. 34. Scaliger Exerc. 140. sect. 2. p. 452, & 453. & Magirus lib. 5. phys. cap. 6. p. 452. Ad corpus autem organicum duo requiruntur, nempe 1. effigies, 2. ipse potentie vitales inherentes; unde apparet corpora ab Angelis assumpta non esse organica. Videantur Dd. Conimbricenses comment. in lib. 2. cap. 1. de anima quest. 1. art. 7. solut. 5. & 6. Thomas parte 1. quest. 51. art. 3. Aegidius in l. 2. dist. 8. & Biel eisdem in 2. dist. 8. qu. 1. art. 3.

XI.

Supersunt verba: potentia vitam habentis. Quae licet idem velint, quod totum organicum, sicut probatur ex ipso Philosopho lib. 2. de an. c. 1. t. 7. ubi natura genius animam sic definit: ἔστι ἡ πρώτη ἐντελέχεια σώματος φυσικῆς ὀργανικῆς, seu est actus primus corporis naturalis instrumentalis: tamen quid uotet potentia vitam habere ἐκ τῆς φύσεως explicabimus.

XII.

Tenendum imprimis, dupliciter sumi potentiam, secundum Aristotelem lib. 1. de Interp. c. 15. tom. 1. p. 65. & 66. 1. Improperie, pro illa potentia, quae est conjuncta cum actu, ut quando dicimus, caelum posse moveri, cum actu movetur, Deum posse movere, quando movet, (quam acceptionem impropriam esse patet ex effectu, non enim dicimus effectum esse potestate, nisi quando non est actu, Zabarella lib. 1. de prima rerum materia c. 9. p. 139. & lib. 1. de motu gravium, & levium c. 11. p. 290.) 2. Proprie pro illa, quae respicit, & precedit actum, e. g. cum affirmamus

aliquem ambulare posse, innuimus, quod eum ambulare futurum sit, item pro habilitate, & aptitudine in puero, qui Grammaticus evadere potest, si nimirum informetur, discat praecepta, seque exerceat diligentissime, vel pro habitu acquisito, cum aliquis jam didicit Grammaticam, & est Grammaticus, sed propter occupationes alias non semper agit Grammaticè. Atque ex hoc fonte distinctio inter actum primum, & secundum promanavit. Confer Pererium lib. 15. phys. in solutione 5. arg. Procli, nec non Scheiblerum diss. 1. de an. th. 15. & 16. Primam significationem potentiae huc quadrare scribit Themistius l. 2. de an. 6. 6. tex. 7. & c. 1. 8. 70. cujus sententia & nos accedimus.

XIII.

Nemo interim putet animatum non esse aliquod corpus, quando actu non operatur, quemadmodum quidam sat ineptè docent. Vocabulum enim potentiae monet animam esse actum corporis animati simpliciter, ut potentis operari, non ut operantis duntaxat. Ac licet actum nutriendi nunquam intermittat anima, siquidem omne vivens, dum vivit, nutritur: alias tamen actiones quandoque interrumpit, & ab hoc ipso opere feriari apta nata est. Lege Conimbricenses paginam ante citatam.

XIV.

Alia descriptio anima.

Fuit definitio haec ἡσυχία, describitur quoque eadem anima αἰτιολογικῶς, & tum dicitur id, quo vivimus, sentimus, & movemur, & intelligimus. Aristoteles l. 2. de an. c. 2. tex. 24. T. I. p. 1390. ubi observetur bifariam accipi posse animam hic tributa, sicut & istud, si dicas, quidquam esse id, quo sanus sumus: aliter namque, qui sanus nominatur aliquam parte corporis sui, tanquam quae sit subiectum sanitatis, aliter sanitate ipsa utpote forma, quae subiecto inest. Similiter & vivere, ac sentire quid potest re quapiam, vel ita, ut subiectum sit vitae, vel ut sit ipsa ejus forma, & actus. Priore sensu vocem in praesentia acceptam volumus: neque enim dicimus animam esse in qua haereat, sed à qua proficiatur vita. Claret etiam hinc, quod anima non materia quaedam, aut corpus sit, verum aliquid corporis, h. e. ejus forma.

XV.

Operationes hasce non omnis exercet anima, nihilominus omnes ab anima proveniunt: & ubicunque inveniuntur istae à tali principio procedere credantur haut secus, atque omnis motus, & quies naturalis est, non autem
contra

contra omnis natura principium motus, & quietis. Vide Pererium l. 7.
phys. c. p. 421.

XVI.

Nunc definitione posita quaestiones duas controversas aggredimur, quas breviter excutiemus, ac decidemus. Prima attinet originem animae, secunda ejusdem sedem. Utraque ἀνω, καὶ κάτω ventilatur, imò utraq; quamplurimum passim difficultatibus involvitur. Nostrae è re erit otiosarum curiositatum spinas refecare, ac quousq; in hac intellectus caligine, & judicij hebetudine valeamus progredi, strictim aperire.

XVII.

Prodest ergò quaesitum primum, ubi de origine animae disceptatur, utrum illa per creationem immediatè infundatur, an verò per tradutem propagetur. Nam haec duae opiniones hodiè sunt frequentissimae. Immediatè creari animas à DEO statuunt Dd. Conimbricenses in lib. 2. de an. cap. 1. quaest. 3. art. 2. pag. 82. 83. & seq. Bellarminus tom. 4. contr. Theol. lib. 4. de am. b. grat. & statu peccati cap. 11. Suarez tom. 2. Metaph. disput. 15. sect. 2. p. 321. Trelcatius in loci Theol. p. 277. Pareus comment. in Gen. c. 2. p. 307. & 308. Bucanus in Instit. p. 519. 92. 94 & 96. Timplerus lib. 3. Empsyb. c. 1. probl. 30. p. 291. Qui omnes vel unius Scaligeri argumentis refutantur. Etenim ita modernorum philosophorum Hercules Exerc. 6. sect. 5. p. 28, & 29. erroneam hanc sententiam evertit, 1. ait: Si extrinsecè advenit forma omnium, nulla est generatio. Est enim generatio generantis, & generati: haec duo sunt in numero, in specie unum, ut est in 7 Sapientia. Aut igitur erit equivoca omnis generatio, aut etiam nulla. Neq; enim formam dederit Adamantius catellus, sed materiam tantum Therionillo. Tum erit Therionillus Solis filius, aut Veneris, aut alius, sicut & mus, & alia, quorum generatio è fumo, aut limo equivoca est, neq; similis erit Adamantio Therionillus. Ab illo namq; materia sine forma producta est. 2. Si extrinsecus venit forma (anima) atq; interea omni perfectionum genere instruitur materia: ab aliquo intus & qualitates, & quantitates, & numeros, & ordines, & situs apparari, atq; institui necesse est, deniq; corpus ipsum totum fabricari. Haec fabrica fit aut à substantia, aut ab accidente, aut ab utroq;. Non ab accidente solo, quia nullum accidens agit, nisi per vim suae substantiae. Aedificabitur per vim substantiae, & haec forma se-

minis,

minis, sanè forma feminis, si non est anima, bruta res est. Et tamen si fabricat, est aequalis anima rationali. Haëtenus Scaliger.

XVIII.

Cautius proinde mercantur, qui in alteram sententiam concedunt, & pedibus velut eunt, siquidem hoc modo innumera, ac prorsus Labyrinthica perplexitates facile evitantur, ac removentur, puta Deum esse autorem peccati (quod blasphemum spiritus heretici emblemata est,) item generationem humanam generatione brutorum inferiorem esse, imò nec generationis nomine venire.

XIX.

Itaq; quemadmodum lumen à lumine accenditur in materiâ aptâ, & aptè applicatâ: sic anima nostra à parentum animâ per benedictionem divinam in semine ritè disposito, & prolifico exsuscitatur. Neq; officii nostræ assertioni 1. à duobus parentibus (patre, matre) vel duas totas, vel dimidiatas animas provenire oportere: quippe parentes, seu potius animæ parentum hic non debent considerari divisim, sed conjunctim, quatenus uniuntur, & quatenus adglutinantur sibi invicem in mirando illo generationis opere, quò pacto etiam duæ faces coeuntes tertiam accendere possunt. 2. Illud Aristotelis lib. 2. de gen. animal. cap. 3. tom. 1. p. 1050. restat ut mens sola forinsecus accedat, eaq; sola divina sit: in-
vuitur enim ibi mentem à diviniore principio esse, nihilq; ejus actionem cum actione corporis communicare, nec elici ipsam è potentiâ materia. Confer D. Selneccerum comm. super cap. 2. Gen. p. 143. D. Hutte-
rum in locis Theol. p. 329. D. Franzium disp. 2. in August. Conf. th. 22. D. Meisnerum part. 1. phil. sobr. sect. 3. cap. 6. quest. 1. à pag. 902. usq; ad p. 928. & Anthropol: sacra decad. 1. disp. 5. qu. 3. p. 189. Magirum lib. 6. phys. cap. 27. p. 805. & Bartholinum lib. 8. Ench. phys. cap. 24. p. 84.

XX.

In secundâ questione itidem non conveniunt invicem auctores, alii quippe cor, alii cerebrum (ut Medici) animæ sedem faciunt: alii animam totam in toto corpore esse autumant, alii contrà sentiunt. Omnes benè differunt: at sententia singula simpliciter arripi non debent. Antequam autem, quid nobis hac in parte arrideat, exponamus, quedam *ἄρκου καὶ ἰκῶς* prælibanda ducimus.

XXI.

Quadrifariam spectari, & cogitari potest anima. 1. essentiali-

cor

De sede ani-
mae.

ter, & quidditative, quatenus designat illa essentiam suam, ac participat λόγον τῆς ὁσίας h.e. definitionem; 2. quantitative, & extensive, prout sequitur materia conditionem. 3. originative, & radicaliter, cum quoad vitam, motusq; exordium potius hic quam alibi esse dicitur. 4. Manifestative, & apparenter, in quantum se anima in aliqua parte juxta nobiliores actiones revelat.

XXII.

Accommodemus hæc ad institutum pro conciliatione autorum, qui videntur dissentire ab invicem. Priore modo (essentialiter & quidditative) anima in toto corpore tota, & in qualibet parte tota est: absurdum enim uni parti vindicare animam, siquidem ita pars animalis fieret anima: l. pars hominis homo, ne reliquæ partes informarentur. Quem respectum tu quoq; refer ad animæ vires, quæ etiam universæ in toto sunt, & in singulis partibus, licet organorum defectu omnes actiones suas ubiq; non exerant, Lege Scaligerum Exerc. 307. sect. 29. p. 941. 942. & 943. & sect. 37. p. 948. Altero modo (nimirum quantitative, & extensive) anima secundum potentias materiales est in manibus, in pedibus, in ventriculo, in hepate, ita ut pars animæ extensa quasi ad hoc membrum non sit in alio. Deinde originaliter, & radicaliter animam in corde esse arbitrantur Philosophi, quoniam cor est primum vivens, primum mobile, focus ignis nativi, arx corporis, item sentiendi, movendi, & nutriendi (ad id enim ego intelligendi) principium Aristoteles l. 2. de part. animal. c. 1. Tom. 1. p. 1116, & l. 3. c. 6. p. 1160. Atq; istud solum inter viscera, & partes corporis nullum vitium patitur grave; cum enim principium corrumpitur, nihil est quod cæteris, quæ independent, præbere auxilium possit, ut idem ait l. 3. de part. animal. c. 4. p. 1154. Ultimo deniq; modo, videlicet τὸ φανῆναι, h.e. secundum manifestationem, & apparentiam anima est in cerebro, id quod edocent instrumenta in eodem reposita, qualia sunt spiritus animalis, qui gignitur ibidem, & nervi exinde procedentes, nec non actiones nobilissimæ, quæ per cerebri compita exercentur, ut sensationes, intellectiones, siquidem phantasmatum ope, ac ministerio in hac vita intelligimus, & rerum species percipimus, quamvis haut ignoremus quid hic Philosopho placeat. Ποῖον γὰρ μέρος ἢ πῶς ὁ νῦν σωξεί χαλεπὸν καὶ πλάσαι, inquit ille lib. 1. de animat. 29. c. 5. p. 1386. cum alias actiones intellectus sint inorganicæ. Simplicius in 3. de an. c. 48. & in l. 2. T. II. Ubi obiter notabim, quomodo è vexatissimâ illâ contro-

B

versâ

verſiã te expedire debeas, quando diſputatur, num cor, an cerebrum inter membra corporis noſtri principatum teneat. Rectè myſtagoga veritatis utriq; membro dominatum hunc tribuit l. 3. de part. animal. c. 11. T. 1. p. 1166. Aliter cordi, aliter cerebro. Cordi propter animæ radicationem: nam in corde, quod primum generatur, reſidet anima tanquam in radice, à quâ poſtea ejus ſubſtantia ad totum corpus diffunditur. Zabarella lib. de partit. animæ cap. 5. p. 665. in ſol. Cerebro propter animæ per actiones animales, quæ ſanè mirabiles ſunt, revelationem.

XXIII.

Scotus 4 d.
11. q. 3.
Jandunus
lib. 2. Meta
ph. q. 10.

Hic determinatis ad diſiſionem pergimus. Dividitur ergo anima in vegetantem, ſentientem, & rationalem, quas alij facultates, alij gradus animæ appellant, nos diſtinctas eſſe animas cum Scoto, & Janduno palàm aſſerimus. Neq; ita Chimera, vel monſtrum quoddam triceps, ut aliqui metuunt, introducitur. Non enim tres formas homini proprias innuimus, quod longè monſtroſiſſimum foret, ſed unam propriam, & ſpecificam, reliquas communes, ac ſubordinatas. Proinde ſola ſpecifica forma, nempe anima rationalis homini ſuum eſſe ultimum tribuit; reliquis ille gaudet alio pacto: vegetante quâ corpus vivens, ſentiente quâ animal eſt.

XXIV.

Anima ve.
getans.

Singulas animas, earumq; potentias ſigillatim nunc conſiderabimus, & velut in tabellâ rudi Minervâ depingemus tractationem auſpicando ab animâ vegetante, quæ deſinitur actus primus corporis vivi, ut tale eſt, per quem illud primò vivit.

XXV.

Finis; vel officium huic animæ nomen dedit: anima enim vegetans inde dicitur, quia corpus vegetat, ſeu vegetum facit. Sicut igitur à priori & ratione eſſentiæ illam modò deſinivimus, (prout videlicet eſt anima diſtincta) ita reſpectu operationum etiam à poſteriori (nempe quatenus non eſt ipſa anima, ſed animæ potentia) ex Ariſtotele vulgo ſic deſinitur: anima vegetativa eſt actus primus corporis phyſici organici, quo iſtud vivit, nutrimento adſumto nutritur, augetur, & ſibi ſimile gignit, lib. 2. de an. cap. 4. T. 1. p. 1392.

XXVI.

Principales ergo animæ vegetantis effectus, quos in corpore vivo producit, ſunt tres, facultas nutritiva, & generativa, item vita, cui opponitur mors.

XXVII.

Facultas nutritiva est potentia, quâ vivens, in quantum vivens est, se conservat. Aristot. l. 2. de an. T. 48. c. 4. p. 1395. Facultas nutritiva.

XXVIII.

Ejus exercitium vocatur nutritio, quæ est conversio nutrimenti, quod potestate est corpus animatum in id, quod actu animatum est. Vel, si mavis cum Zabarella definire, dic nutritionem esse aggregationem partium materiæ in corpore vivente ex alimento extrinseco admoto factam ab animâ per calorem naturalem, ut materia, quæ effluxit, restauretur, & ipsum vivens servari possit ad illud usq; tempus, quod est ipsi à naturâ præscriptum. lib. de accretione & nutritione cap. 25. mihi pag. 752. Nutritio.

XXIX.

Ad hoc naturæ opus perficiendum aliæ facultates concurrunt, nimirum 1. facultas concoctrix, 2. attractrix. 3. retentrix, & 4. expultrix. Facultates secundum daria.

XXX.

Attractrix est virtus ministra conveniens nutrimentum alliciens, & per villos rectos intra membra recipiens: alimentum quippe ex se motum non habet, ut suâ sponte ad partem alendam feratur. Quocirca requiritur, ut eò deducatur aliunde pulsum, vel attractum. Attractrix.

XXXI.

Retentrix est potentia famulans alimentum pro alteratione, sive concoctione in corporis usum conservans. Haut enim sufficit attractio, nisi accedat retentio, quâ juvante nutrimentum partim elaboratur, partim adglutinatur. Retentrix.

XXXII.

Concoctrix (aliis alteratrix) est potentia ministerialis, quæ alimentum receptum, & aliquandiu retentum per calorem nativum subigit, cuius actus dicitur concoctio, quam triplicem faciunt Physici dividentes illam in chylificationem, sanguificationem, & assimilationem. Chylificatio fit in ventriculo, quando ex ingestis alimentis chylus (succus cremori ptisanæ similis) ibi coquitur; sanguificatio in hepate instituitur, cum idem chylus in venis mesaraicis nonnihil alteratus, & ad hepar delatus ab eodem in sanguinem convertitur; assimilatio fit per universum corpus, cum sanguis per venas universo corpori communicatus convertitur in substantiam

stantiam partium solidarum, iisq; apponitur. Sed hæc fusius alio loco explicavimus.

XXXIII.

Expultrix.

Expultrix est facultas ministra, quæ aliena, & supervacua, qualia alimento multa permixta sunt, respuit, ac per villos transversos expellit.

XXXIV.

Fames.

Sitis.

Nutritum urgent fames, & sitis. Fames est appetitus substantiæ calidæ, & sicca, apta nutrire oriens ex suctione sensu perceptâ in ore ventriculi pro restauratione partium animalis. Sitis est appetitus substantiæ humidæ, & frigida ex desiccatione, & tristi sensu suctionis in ore ventriculi prodegens pro contemperandis consimilibus animalis partibus. Vide Piccolomineum lib. de arte eleganter discurrendi pag. 180, 181, & 182.

XXXV.

Facultas augmentativa.

Succedit facultas augmentativa, quæ est vis animæ vegetantis, quæ corpus animatum ex assimilato alimento nutritum in omnes dimensiones extenditur, ut justam magnitudinem pro edendis actionibus propriis, atq; convenientibus adipiscatur.

XXXVI.

Argumentatio.

Diminutio.

Differt augmentativa 1. à facultate nutrice (nutrix enim facultas tendit ad substantiam, augmentativa ad quantitatem, imò illa per totam vitam continuatur, hæc certo tempore desinit, nempe cum certa mensura expletio facta est:) 2. ab auctione, augmentatione, sive accretione (siquidem res una hu vocabulis notatur) tanquam ab actu secundo, & operatione. Est autem accretio, seu augmentatio actionis nutrimenti perfectio. Scaliger Exerc. 101. sect. 15. p. 347. Ei opponitur diminutio, quæ est transmutatio corporis à mensurâ majore ad minorem. A veteroës in epit. Log.

XXXVII.

Facultas generativa.

Augmentativam excipit generativa, quæ est potentia animæ vegetantis, quæ corpus vivens producit sui simile, ut vitam, quam in individuo perpetuò non potest, conservet in specie. Aristoteles banc ita describit: est generativa ejus, quod tale est, quale ipsum generans, lib. 2. de an. 6. 4. 1. 49. p. 1395.

XXXVIII.

Generatio.

Hujus exercitium appellatur generatio, estq; illa actio potentia gener-

generatrici, quâ corpus animatum perfectum ejusdem tum generante spe-
ciei producitur.

XXXIX.

Generantis requisita præcipue tria sunt: debet enim esse 1. vivens perfectum (unde pueri ob imperfectionem, & immaturitatem non generant. 2. integrum (siquidem eunuchi, & mutilati generare nequeunt,) 3. naturali modo, non sponte, aut ex putrefactione enatum, Aristot. loco antè citato (nam animalcula talia ad generationem univocam ferè inepta videntur.) 4. in vegetâ etate constitutum: senes enim, cum semen non habeant, generare non possunt.

X L.

Sequitur vita, cujus vox homonyma est, ac significat 1. essentiam animatorum, quando nimirum pro ipsâ animâ vegetativâ sumitur apud Aristotelem lib. 2. de an. c. 4. t. 37. p. 1393. 2. potentiam, seu facultatem vitaliter operandi. 3. operationes ab animâ profluentes, easq; partim communes (puta actiones animæ vegetantû, sensum, motum localem, intellectum) partim proprias, v. g. motum secundum alimentum, augmentum, & decrementum, lib. 2. de an. c. 2. t. 13. p. 1388. Nos in altero, sive penultimo significatû accepto vocabulo vitam sic definimus: Vita est operatio animæ vegetatricis cum calore in corpore animato.

Vita quotu-
pliciter su-
matur.

Ejus definitio

XLI.

Vita contrariatur mors, quæ (prout accipitur non tam pro interitu corporis viventis, in quantum id animatum, quàm pro actu seu privatione τὸ ἐνεργεῖν animæ vegetativæ in corpore) est omnium operationum vitalium cessatio à solutione animæ, & corporis orta.

Mors.

XLII.

Hactenus animæ vegetativæ indolem pervestigavimus: ad sensitivæ historiam convertimur, quam paucissimis nunc expediemus. Est autem anima sensitiva ἐντελέχεια animalis, quâ apprehendit, & percipit ea, quæ extra ipsam posita sunt, sive objecta sensilia, appetit salutaria, & loco movetur.

Anima sen-
sitiva.

XLIII.

Ex hac definitione apparet tres esse facultates animæ sensitivæ, nempe 1. cognoscitivam, 2. appetitivam, & 3. locomotivam.

XLIV.

Cognoscitiva, vel, ut aliàs dicitur, sensus est id, quod vim habet re-

Sensu.

B 3

cipiendâ

Sensatio.

cipiendi formas, seu species sensiles sine materia, ut cera annuli sine ferro, & auro recipit signum. Aristot. lib. 2. de an. cap. 12. T. 121. pag. 1408. Illius operatio vocatur sensatio, quae est rei sensilis perceptio.

XLV.

Non abs re sensui aliqua cognitio vindicatur, cum ipso sensu multa cognoscamus, ac eodem arbitro inter album, & dulce discernamus, teste Philosopho lib. 3. de an. cap. 2. Textu 145. p. 1412. ei aliqualem rationem tribuere haut dubitante, ibidem T. 143. Confer etiam locum ex 2. de gen. & Corrupt. cap. 22. p. 1240. ubi expressè haec extant verba: ἢ δὲ αἰσθησις γινώσκῃς τῆς. Quam cognoscendi potentiam si aestimativam nominare velis non repugnamus, dummodo eam ab hac potentia sentiente non differre largiaris.

XLVI.

Sensus externi.

Est q_3 sensus vel externus, vel internus. Externus, qui in exterioribus corporis partibus residens circa res externas praesentes occupatur, est quintuplex, nimirum visus, auditus, olfactus, gustus, & tactus. Unde promanarunt triti illi versiculi:

Gustus, & olfactus, auditus, visio, tactus,
Sunt sensus quinq₃, quorum peccata relinque.

XLVII.

Visus.

Visus est perceptivus ejus, quod est visibile Arist. l. 2. de an. cap. 7. p. 1398. Seu: est sensus exterior, qui mediante oculo in rem lucidam, & coloratam fertur, inde q_3 objectum potentia ad spectabile facit actu ad spectabile. Actus ejus est visio.

XLVIII.

Auditus.

Auditus est sensus externus beneficio aurium sonos ad se delatos percipiens, cujus actus est auditio.

XLIX.

Olfactus.

Olfactus est sensus exterior, quo cognoscuntur odores in processibus mamillares recepti. (Bis hoc anno in sectionibus monstrati fuerunt nervi olfactorii, videlicet mense Febr. in virili, & nuperrime in feminino cadaver e, qui haut dubie sunt verum, & proximū olfactus organum.) Actum si exprimere cupis nomina olfactionem, vel odorationem.

L.

Gustus.

Gustus est sensus externus, quo saporem in linguae panniculo nervoso percipimus. Differt ab eo gustatio tanquam actus à potentia, id quod ex se olaret.

Tactus

L I.

Tactus est itidem sensus externus, qui nervi per totum corpus ex-
pansis qualitates primas, & secundas apprehendit. Cum in actum dedu-
citur hæc facultas emergit inde tactio, pro quâ tamen frequentius tactum
usurpamus. Tactus.

L II.

Interni sensus sunt potentia, quarum instrumenta immediata in-
tus in cerebro provida natura reposuit ad res tum presentes, tum absen-
tes perfectius apprehendendas, censendas, dijudicandas, & diutius con-
servandas. Sensus in-
terni.

L III.

Tales tres à Physicis statuuntur, nempe 1. sensus communis, 2. Num. 3.
phantasia, & 3. memoria,

L IV.

Sensus communis (alius sensus agens, & centrum externorum
sensuum) est sensus interior apprehendens imagines oblatas à sensibus ex-
terioribus, & discernens objecta singulorum sensuum. Sensus com-
munis.

L V.

Phantasia est motus à sensu secundum actum factus. Arist. lib. 3. Phantasia.
de an. cap. 3. T. 161. p. 1416. Quæ Philosophi verba explicante Cæsal-
pino lib. 5. quæst. Peripat. pag. 142. edit. in 4. ita intelligenda sunt, ut
facto sensu contingat fieri motum in imaginatione, ut scilicet vel illud
idem nobis imaginemur quod sensimus, vel aliquid aliud ei simile.

L VI.

Officia phantasiae tria dantur potissimum 1. enim phantasia spe-
cies à sensu communi confuse oblatas diutius servat, 2. easdem accura-
tius estimat, ponderat, ac discernit, 3. imagines à se discretas, ac depura-
tas, quas propriè dicimus phantasmata intellectui agenti ulterius illustran-
das proponit. Ejus Officia.

L VII.

Interdum etiam novas intentiones, ac species absq; actuali concu-
rsu sensus communis sibi efformat, & quidem tales, quales antea non acce-
pit, sed interim prioribus à sensu commune exhibitis convenientes, ac si-
miles, ut ex Poëtarum, & pictorum figmentis liquet.

L VIII.

Memoria est facultas primæ anime sentientis partis, quâ rerum Ma-
a mo
imagi-

imagines cultâ phantasiâ perceptæ conservantur, absentesq; repetuntur. Alit hanc meditatio credò rem animo objiciens, & imprimens. Aristot. lib. de mem. & reminisc. cap. 1. p. 1453.

LIX.

Reminiscen-
tia.

Differt memoria à reminiscencia, quæ ad animam rationalem pertinet, estq; motus, qui cum discursu fit alius post alium (scilicet notum.) Unde nata est distinctio inter memoriâ sensitivam (nobis cum brutu communem,) & intellectivam, seu recordationem (homini propriam) quam tamen Dn. Hornejus improbat disput. phys. 13. p. 434.

LX.

Sensibus internis, sive motibus illis huc usq; enarratis subjungimus, ut affectiones quasdam, Somnum, & vigiliam.

LXI.

Somnus.

Somnus est naturalis cessatio sensus communis, atq; exteriorum ex amicâ cerebri humectatione, ac spirituum animalium in primis nervorum meatibus velut blandâ consistentiâ, & retentione orta, quæ ad salutem animantis, & ad reparandum per quietem organa instituitur.

LXII.

Competit hic omnibus animalibus, exceptis infantibus in utero materno delitescantibus, qui à x̄p̄c̄ō̄s loquendo non dormiunt, cum propter indispositionem instrumentorum, & copiosam humiditatem nunquam expergiscantur, quæ tamen somni proprietas est Aristot. lib. 5. de gen. animal. c. 1. T. 1. p. 1331. & iccirco, quoniam videntur dormire, pro somno iis torporem tribuunt Physici. Lege Keckermannum disp. 17. cursus philos. qu. 34. p. 481. & Scheiblerum psych. disp. 11. tb. 27.

LXIII.

Somnium.

Somnum comitatur somnium, quod est visa imago, quæ fit à sensuum motu in animali dormiente, quatenus dormit. Aristot. l. de Insomniis c. 3. p. 1472.

XLIV.

Occurrit somnium cum cogitantibus nobis, & ante oculos rem ponentibus somnus accedit. Quare ea maximè somniamus, quæ agimus, aut acturi sumus, aut volumus. Meliora vident somnia homines virtuosi, deteriora vitiosi, turbida ægroti. Idem in Probl. sect. 30. qu. 14. T. 2. p. 1020.

LXV.

Interpretaturus somnia observet matutina, item sæpius repetita
ut pote

utpote certiora. Illa, quia matutino tempore sedatus est sanguinis motus, qui ex coctione alimenti fieri solet, unde imagines siniores existunt, haec, quia iteratione magis perseverantem in re motum arguunt, atque sic firmiorem fidem faciunt.

LXVI.

Vigilia dicitur est liber usus, & libera executio sensuum exteriorum, & interiorum. *Vigilia.* Vel: est quadam solutio, & remissio sensuum, quorum vinculum erat somnus, Vide Aristot. l. de somno & vig. c. 1. T. 1. p. 1452.

LXVII.

Cognoscitivam animae sentientis facultatem ita explanavimus; *Facultus appetitiva.* progredimur nunc ad appetitivam, quae est vis animae, quae animal praesente notitia inclinatur ad bonum sequendum, & malum fugiendum.

LXVIII.

Iste verò appetitus sensitivus (nam hoc nomine passim insignitur) dividi solet in concupiscibilem, & irascibilem. Concupiscibilis est, quò simpliciter appetimus, seu concupiscimus aliquod bonum delectabile, & jucundum, quò etiam nudè aliquid fugimus, ac rejicimus, ut acerbum, ac minus gratum. Irascibilem vocant eum, qui versetur circa bonum sensibile, quò arduum, ac difficile, cumque lucta conjunctum, non quò simpliciter bonum est, quod vel assequi, vel amovere studemus.

LXIX.

Atque hic se offert latissimus affectuum campus, quem tamen cursum permeabimus, ut omnia. Sunt ergò affectus motus appetitus sensitivi ex apprehensione boni, vel mali cum aliqua corporis mutatione, *Affectus.*

LXX.

Dispersuntur hi in duas classes, referunturque alii ad appetitum concupiscibilem, alii ad irascibilem. In concupiscibili ponuntur 6. *Distributio affectuum.* nimium amor, odium, desiderium, fuga, gaudium, & tristitia.

LXXI.

Amor finiente Dn. Philippo l. de an. est affectus, quò cor appetit aliquod bonum, quod attrahere gestit, ut eo patiatur. *Amor.*

LXXII.

Odiū est appetitus removendi rem aliquam, Vel, est affectus cum ex objecti etiam absentis aversatione cor coarctatur, ejusdemque *Odiū.* objecti

C

jecti

jecti constanter expellendi incitatione dilatatur. Keckermannus
disp. 16. cursus Phil. T. 2. op. p. 471.

LXXIII.

Desiderium.

Desiderium est intensus appetitus placita rei, ut docet Scaliger
Exerc. 310. p. 956. Et amori hoc superaddit quantitatem majorem,
quod & vi vocabuli innuit. Est enim desiderium quasi de sideribus, hoc
est, ardentem petere, ut loquitur idem Scalig. Exerc. 317. sect. 3. p. 972.
Taceo desiderium adhuc superaddere motum, & ab amore insuper obje-
cto differre, cum amor sit boni presentis, desiderium boni absentis, &
adhuc impetrandi. Confer Armandum de bello visu Tract. 2. term.
cap. 151. mihi p. 262.

LXXIV.

Fuga.

Fuga est intensus affectus non habendi malum, quod imminere
videbatur. Lege eundem loco laudato.

LXXV.

Gaudium.

Gaudium est affectus objecti boni presentis ex svari quadam alte-
ratione spirituum animalium circa cor, & ex ejus (cordis) dilatatione
resultans.

LXXVI.

Tristitia.

Tristitia est motus cordis, quo se contrahit, ac constringit retra-
ctis ad principia sua spiritibus, ut malum praesens evitetur. Scaliger Ex-
erc. 312. p. 958.

LXXVII.

In irascibili appetitu sunt sequentes 5. affectus: Spes, despera-
tio, audacia, timor, & ira.

LXXVIII.

Spes.

Spes est affectus, quo cor quasi se preparat, & expandit ad bo-
num absens acceptandum, ubi venerit illud. Differt spes a fiducia, quo-
niam hanc tam presentis, quam absentis esse recte tradunt Philosophi.

LXXIX.

Desperatio.

Desperatio est affectus appetitus irascibilis tunc obrepens, quan-
do apprehensum aliquod bonum futurum acquiri nullo modo posse ju-
dicatur.

LXXX.

Audacia.

Audacia est id, quo nullum omnino timemus periculum, sed illud
sine

sine ratione suscipimus cum quadam arrogantia. Arist. l. 2. Eth. Nicom.

c. 2. T. 2. p. 33.

LXXXI.

Timor est affectus ortus ex motu cordis sese violenter constri- Timor.
gentis, & aversantis malum imminens, cuius affecta sunt pallor à retra-
ctione sanguinis proveniens, & tremor à nervorum motorum imbe-
cillitate, quam causatur regressus spirituum, originem irahens, item
horror, siquidem in metu introrsum resiliens spiritibus exaspera-
tur cutis, & eriguntur pili. Quinimò alvus funditur quandoq; in pa-
vidis, & metu percussis. Hoc inde est, quia Sphincter (musculus, qui ex-
crementorum viam claudit) ab anima introrsam fugientis virtute, vel à
calore insito desertus laxatur, & nescio quid emittit. Arist. probl sect. 28.
qu. 10. T. 2. p. 1002.

LXXXII.

Ira est appetitus ultionis cum dolore propter apparentem immeri- Ira.
tatem, vel in se vel in suos contemptum. Arist. l. 2. Rhet. c. 2. p. 651. differt q;
ira ab odio 1. quod illa sit ex iis, quæ (quomodocunq;) ad se ipsum, hoc etiã
sine iis quæ ad se ipsum. 2. quod illa semper sit adversus singularia, hoc
verò etiam adversus genera. 3. quod illa sit sanabilis tempore, ad hoc in-
sanabile. 4. quod illa molestia, hoc malo potius afficere cupiat. Idem
ibidem cap. 4. p. 658.

LXXXIII.

Adfectuum adiuncta, vel consequentia sunt voluptas, & dolor:
est q; Voluptas passio, quam percipimus ex sensus actione expedita, & Voluptas.
congruè se habente. Ex mente Dn. Philippi sic definitur: voluptas est
perceptis objecti convenientis non ladens, nec lacerans nervos, sed ani-
mum suaviter afficiens. Tr. 2. de anima cap. 12.

LXXXIV.

Dolor contra est perceptio objecti disconvenientis, & lationem Dolor.
pelliculae nerveae inducentis. Seu (ut describit eum Alex. Aphrod. lib.
6. Top. c. 3.) est passio animalis per distantiam partium connaturalium
cum violentia.

LXXXV.

Fuit etiam facultas appetitiva: restat locomotiva. Hac est vi Locomotiva.
animæ sentientis, quâ animal promovetur de loco ad locum, vel secundum
se totum, vel secundum partes ad prosequendum bonum, & fugiendum
malum.

malum. Actus ejus sunt motio, progressio, ambulatio, natatio, reptatio, &c.

LXXXVI.

Respiratio. Ad motus animalium referri assolent respiratio, ac potentia pulsifica, tanquam locomotiva partialis species. Respiratio est motus indifferens (partim animalis, partim naturalis) quo aer ad pulmonem attrahitur, ut cor refrigeretur, & rursus cum halitibus fuliginosis ejicitur. Ex quâ definitione distinctio inter inspirationem, & expirationem per se liquet. Vide Aristot. l. de Resp. c. 1. & 2. T. I. p. 1499. & 1500. *Potentia pulsifica.* Pulsifica verò potentia est vis animæ sentientis secundum quam in corde universo corpori communicatur motus, ut & cor palpitet, ac arteriæ pro vitæ conservatione nobis concessæ pulsant. Illius actio vocatur pulsus, cujus naturam supra disp. 2. in historiâ cordis explicavimus.

LXXXVII.

ANIMA rationalis. Tantum de animâ sentiente: animæ rationalis arcana nunc evolvemus, ac rimabimur. Est autem anima rationalis actus hominis, ut homo est.

LXXXVIII.

Profundit hæc duas ex se potentias, puta Intellectum, & Voluntatem. De intellectu prius erit agendum.

LXXXIX.

Intellectus. Intellectus proinde est, quò res intelligibilis cognoscitur, sive apprehenditur, & judicatur. Aristot. lib. 3. de an. cap. 4. T. 5. p. 1416.

XC.

Ejus objectum. Hujus objectum statuitur omne ens sive universale, sive singulare, videlicet objectum adæquationis: at perfectionis objectum sunt solum universalia, quæ intellectus nobiliore modo cognoscit.

XC I.

Species intelligibilis quid? Quò autem intellectus objectum suum apprehendere possit, opus habet specie intelligibili: est quæ species intelligibilis accidens spiritale, quod à phantasia intellectui transmissum rem materiale representat. Magirus l. 6. phys. c. 19. th. 14. p. 819.

XC II.

Intellectus divisio. Dividitur intellectus in agentem, & patientem. Agens dicitur ea potentia, quæ species intelligibiles à phantasmatis suæ præ opera.

pre-

Proprioq; munere abstractas intellectui patienti offert cognoscendas, ac
judicandas. Arist. l. 3. de an. c. 5. p. 1418. Patiens est (is intellectus)
qui omnia fieri potest, i. e. qui recipit in sese species intelligibiles, easq; ab
agente intellectu illuminatas percipit, atq; dijudicat. Idem ibidem.

XCIII.

Porro alia circumfertur divisio, quando ratione objectorum eum ^{Divisio 2.}
dividunt interpretes in Theoreticum, & practicum. Intellectum theo-
reticum, seu speculativum appellant illum, qui saltem vera cognitionis
ergo intelligit, & ratiocinatur: practicum qui intelligit, & ratioci-
natur, ut agat, & efficiat id, quod bonum esse intelligit.

XCIV.

Actio tandem, quæ ex intellectus agentis, & patientis συνδιασµῶ ^{Intellectio.}
resultat, vocatur intellectio, estq; hæc operatio animæ rationalis facta
ab intellectu mediante specie intelligibili, de quâ paulo ante aliquid
diximus.

XCv.

Tres autem sunt tales operationes mentis, nempe 1. τὰ ἀδιαγέ- ^{Operatio 2.}
των νόησις, h. e. apprehensio terminorum simplicium v. g. si concipiam ^{mentis}
hominem, solem, arborem. 2. σύνθεσις καὶ διαίρεσις i. e. compositio
& divisio v. g. cum conjungo terminos simplices per copulam, & in-
quiro: homo est animal. Item quando terminos à se invicem separo, &
dijungo dicens: homo non est lapis. 3. ἡ ἀγωγή, καὶ λογισµός, cum ex
quocunq; proposito aliud deduco, E. g. sit ὄρεσις: quicquid crescit,
& nutritur vivit. Occurrente plantâ ratio statim subsumit: plantæ
crescunt, & nutriuntur (habet namq; hoc homo ab universali experi-
mento, & duntaxat in memoriam tunc sibi revocat.) Hinc concludit,
plantam vivere.

XCVI.

Intellectum pellustravimus; sequitur voluntas, quæ est vis ani- ^{Voluntas.}
mæ rationalis, quâ res ab intellectu apprehensas, ac dijudica-
tas liberè eligimus, vel averſamur.

XCvII.

Objectum voluntatis est bonum, idq; vel ὄντως, vel φαινοµένως <sup>Ejus obje-
ctum.</sup>
ejusmodi.

Operatio,

Illius operatio nominatur volitio (alii addunt appetitionem, fruitionem, intensionem.) Et huic opponitur nolitio.

Actiones.

Præterea varia sunt actiones voluntatis, nimirum alie dicuntur elicite, alie imperatae, alie simpliciter voluntariae, alie mixtae. Elicite actiones sunt, quae immediatè producuntur à voluntate, ut ipsum rō flectere, quò voluntas flectit appetitum: imperatae verò, quae non producuntur à voluntate, sed ab inferioribus potentiis disponentibus actum eum ad imperium, & arbitrium voluntatū, imperatq; voluntas locomotiva, ac musculi δεσποτικῶς, cordi, & appetitui πολιτικῶς. Actiones simpliciter voluntariae sunt, quibus res bonas sponte, & cum electione absq; ulla vel violentiâ, vel ignorantia, vel metu expetimus: contra actiones mixtae nonnulli circumstantiis tristitiae, timorū, coactionis circumscribuntur, utut alias à voluntate proficiantur. De his vide Aristotelem l. 3. Eth. Nicom. c. 1. p. 34. & 35.

C.

Potentia minus principales.

Dantur quoq; potentiae minus principales v. g. potentia loquendi, potentia item ridendi, & lachrymandi, quae certo respectu ad animam rationalem referuntur, quatenus nimirum aut mentis conceptus exponuntur, aut motus tales ab intellectu gubernantur, ac determinantur. Sed haec non possunt obscurae esse, si qui saltem, quomodo in Somatologicis illarum organa declaraverimus, adhuc meminerint.

CI.

Similiter alie secundariae sunt potentiae artificum, & opificum (puta statuariae, phrygionum, aurifabrorum, typographorum, bibliopegorum, architectorum, scribarum, sartorum, sutorum &c.) sanè quamplurimae, adeò ut affirmet Alstedius in Lexico philosophico p. 323. se omnium generis hominum functiones à talibus animae rationalis potentiis profectas numerasse, & officia homini propria invenisse duodecim millia, & ducenta. Quod quid aliud est, quam imitari potentiam DEI, contendere verò ad eius infinitatem?

I. nunc

I nunc, & obtreſta homini, homo ingrate, quaſi is infra beſtias
 abſectus eſſet, neq; cum iſſis paria faceret. Omnino aequat in multis
 brutorum ingenia, in pluribus ſuperat! Nos vela contrahimus, ac non
 tantum hanc diſſertationem de animâ, ſed & totum in Creatorem hym-
 num, quem vocabat Galenus, hoc eſt, collegium noſtrum anthropologi-
 cum claudimus.

GRATIAS TIBI DOMINE JESU.

Ad doctiſſimum Dn. Reſpondentem.

HAËtenus ut claro Phyſices committere Campo
 Te Clarius vidit, non ſine laude, DEUS,
 Sponte ſua ad vera gradienti culmina laudis
 Inſignes genio contulit artis opes.
 Haſ tibi, Nageli, grator, voveoq;: Celebrem
 Mox ſiſtat mundo Muſa Magiſterio.

M. Johannes Schlenckenberger / Schol.
 Senat. ad D. Nicol. Lipſ. Collega.

F I N I S.

GRATIA TIBI DOMINE IESU

[Faint, illegible text follows]

H

[Faint, illegible text]

